

AD4M33AU
Automatické uvažování

Sémanticky řízená rezoluce

Petr Pudlák

Problém binární rezoluce

- Při klasické (někdy též **binární**) rezoluci je mnoho možností, jak odvozovat rezolventy.
- Mnoho různých možností přitom nakonec vede ke stejnému výsledku.
- Rezoluci můžeme omezit ve dvou směrech:
  - Výběr literálů – umožníme provádět rezoluci jen přes některé literály.
  - Výběr klauzulí – pro rezoluci umožníme vybírat jen některé klauzule.
- Tím zmenšíme prohledávací prostor.
- Vyžadujeme aby modifikovaný kalkulus zachovával úplnost!

Uspořádání literálů při rezoluce

- K odvození prázdné klauzule musíme eliminovat všechny literály.
- Můžeme si tedy zvolit pořadí, v jakém se budeme snažit literály eliminovat.
- Tím omezíme množství odvozených klauzulí z dané množiny.

Uspořádaná (ordered) rezoluce

- Zvolíme si uspořádání P na predikátových symbolech.
- Při rezoluci dvou klauzulí smíme provést rezoluci pouze přes takové literály, jejichž predikátový symbol je v dané klauzuli největší vzhledem k P .
- Toto omezení zachovává úplnost rezolučního kalkulu.
- (Příklad.)

Sémanticky řízená rezoluce

- **Sémanticky řízená rezoluce** je pojem zahrnující dvě často používané metody nazývané **hyperrezoluce** a **set of support**.
- Omezuje klauzule, které smíme vybírat.

Principy sémantické rezoluce

1. Je-li $\mathbf{S}$ nespínitelná množina klauzulí pak v každé interpretaci M je množina
$$\mathbf{S}' = \{ C \in \mathbf{S} \mid M \not\models C \}$$
neprázdná. Výběr klauzulí při sémanticky řízené rezoluci omezíme tak, aby jedna z klauzulí byla vždy z takové množiny.
2. Využijeme také uspořádanou rezoluci – zvolíme si uspořádání na predikátových symbolech a omezíme výběr literálu pro rezoluci podle tohoto uspořádání.

Sémanticky řízená rezoluce

- Bud' I interpretace a P uspořádání na predikátových symbolech.
- Konečnou množinu $\{E_1, \dots, E_q, N\}$, $q \geq 1$ nazveme **semantic clash** vzhledem k P a I (nebo jen **PI-clash**), právě když platí:
  - $I \not\models E_i$, $1 \leq i \leq q$
  - Existuje posloupnost klauzulí R_i , taková, že $R_1 = N$ a R_{i+1} je resolventou R_i a E_i .
  - Predikát literálu E_i , přes který provádíme rezoluci, je největší vzhledem k P .
  - $I \not\models R_{q+1}$

Sémanticky řízená rezoluce

- semantic clash $\{E_1, \dots, E_q, N\}$:
  - $I \not\models E_i, 1 \leq i \leq q$
  - Existuje posloupnost klauzulí R_i , taková, že $R_1 = N$ a R_{i+1} je resolventou R_i a E_i .
  - Predikát literálu E_i , přes který provádíme rezoluci, je největší vzhledem k P .
  - $I \not\models R_{q+1}$
- E_i nazýváme **elektrony**, N **nukleus** a R_{q+1} **PI-resolventou**. Posloupnost **PI-resolvent** odvozujících klauzuli C z množiny klauzulí **S** nazveme **PI-dedukcí** C z **S**.

Úplnost sémanticky řízené rezoluce

- Bud' S konečná nespíitelná množina klauzulí, P uspořádání predikátových symbolů a I interpretace.
- Pak existuje PI -dedukce sporu z S .

Příklad sémanticky řízené rezoluce

- Bud' $\mathbf{S} = \{$
  - $\{q(a), r(X)\},$
  - $\{\sim q(X), r(X)\},$
  - $\{\sim r(a), \sim s(a)\},$
  - $\{s(X)\}$ $\}.$
- Uspořádejme predikátové symboly $r < q < s$.
- Provedme sémanticky řízenou rezoluci
  - $I \models q(X), r(X), s(X)$
  - $I \models \sim q(X), \sim r(X), \sim s(X)$

Hyperrezoluce

- Při **hyperrezoluci** volíme interpretaci, ve které jsou pravdivé všechny pozitivní nebo naopak všechny negativní literály.
- Pokud volíme interpretaci, kde jsou všechny literály negativní, jsou všechny elektrony a *PI*-resolventy pozitivní klauzule. Nazýváme **pozitivní hyperrezoluce**.
- Pokud volíme interpretaci, kde jsou všechny literály pozitivní, jsou všechny elektrony a *PI*-resolventy negativní klauzule. Nazýváme **negativní hyperrezoluce**.

Set of support

- Předpokládejme, že se snažíme dokázat spor z $\mathbf{S}$ a dopředu víme, že $\mathbf{A} \subseteq \mathbf{S}$ je splnitelná.
- Buď libovolný $M \models \mathbf{A}$. Při použití sémanticky řízené rezoluce na M a libovolné uspořádání P bude vždy elektron mimo $\mathbf{A}$.
- Pokud tedy binární rezoluci omezíme tak, že alespoň jedna z klauzulí není z $\mathbf{A}$, věta o úplnosti sémanticky řízené rezoluce zaručuje, že je-li $\mathbf{S}$ sporná, odvodíme takto spor.

Hyperparamodulace

- Poznámka: Existují také rozšíření hyperrezoluce pro rovnost. Například podobné rozšíření paramodulace se nazývá **hyperparamodulace**.

ANL smyčka

- Poprvé použita v dokazovačích Argonne National Laboratory, z nichž nejznámější je Otter.
- Zajišťuje, že prohledáme všechny možné kombinace aplikace rezoluce (nezávisle na zvolené strategii).

Popis ANL smyčky

- **čekající** := vstupní klauzule
- ***k_použití*** := $\{\}$
- ***while* (čekající $\neq \{\}$):**
  - vyber klauzuli **C** z **čekající**
  - **čekající** := **čekající** $\setminus \{C\}$
  - **k_použití** := **k_použití** $\cup \{C\}$
  - **odvozeno** :=
odvod' všechny resolventy z **C** a **k_použití**
  - ***if* ($\square \in$ **odvozeno**):**
    - *return* SPOR
  - **čekající** := **čekající** $\cup$ **odvozeno**
- *return* SPLNITELNÁ

Možné způsoby prohledávání

- Některé časté způsoby výběru klauzule:
  - Do hloubky: vybereme poslední rezolventu z **čekajících**.
    - Není to úplné prohledávání (může se zacyklit).
    - Pokud najde spor, nemusí být jeho důkaz nejkratší možný.
  - Do šířky: vybereme první rezolventu z **čekajících**.
    - Úplné prohledávání.
    - Najde nejkratší důkaz sporu (pokud existuje).
    - Implementuje hledání „po discích“.
  - Podle „nejlepší“ klauzule: Vybereme v nějakém smyslu nejlepší rezolventu z **čekajících**, např. nejmenší podle nějakého dobrého uspořádání.

Popis ANL smyčky se subsumpcí

- **čekající** := vstupní klauzule
- ***k_použití*** := $\{\}$
- ***while*** (**čekající** $\neq \{\}$):
  - vyber klauzuli **C** z **čekající**
  - **čekající** := **čekající** $\setminus \{C\}$
  - ***if*** (**k_použití** $\sqsubseteq \{C\}$ || **čekající** $\sqsubseteq \{C\}$)
    - *continue*
  - **k_použití** := $\{ D \in \text{k\_použití} \mid C \not\sqsubseteq D \} \cup \{C\}$
  - ***for*** **D in** (všechny resolventy z **C** a **k_použití**)
    - ***if*** (**D** == $\square$)
      - *return* SPOR
    - ***else if*** (**k_použití** $\not\sqsubseteq \{D\}$)
      - **čekající** := **čekající** $\cup \{D\}$
- ***return*** SPLNITELNÁ